

Přehled rozhodnutí vrchního hornického rozhodčího soudu v roce 1935.

Zpracoval Josef Beránek. (Dokončení.)

3. Placená dovolená.

(⁴⁰) Zákon ze dne 1. července 1921, čís. 262 Sb. z. a n., mluví o náhradě mzdy za dobu dovolené, čímž naznačuje, že má se dostati horníkovi to, co by byl obdržel, kdyby byl pracoval. Výše náhrady řídí se tudíž podle toho, jakým způsobem byl dělník vskutku zaměstnán a jakou mzdu skutečně dostával v době, kdy nastoupil dovolenou (§ 6 cit. zák.). (Vhrs 11. XII. 1935, č. 69/35.)

(⁴¹) Horník, dovršivší jednoroční dobu pracovního poměru dne 30. října 1934, má nárok na 5denní dovolenou, která mu patří v období od 30. října 1934 do 29. října 1935. — Zákon č. 262/21 Sb. z. a n. nestanoví, že horník má právo na dovolenou právě v tom kalendářním roce, v němž dovrší služební dobu, která je pro udělení dovolené podmínkou.⁷⁾ (Vhrs 8. V. 1935, č. 18/35.)

(⁴²) Zákon ze 17. května 1934, čís. 96 Sb. z. a n., nic nezměnil na hmotných předpisech zákona z 1. července 1921 čís. 262 Sb. z. a n. o placené dovolené horníků, jím byla toliko rozšířena příslušnost hornických soudů rozhodčích na spory ze služebního poměru dělníků u takových hornických podnikatelů, podléhajících doзору báňských úřadů, kteří nejsou majiteli dolu. — Podle toho nelze započítati dobu služby, kterou konal dělník jako zaměstnanec podnikatelů, kteří nebyli majiteli dolu, do služební doby, rozhodné pro výměru placené dovolené. (Vhrs 27. XI. 1935, č. 73/35.)

4. Deputátní uhlí.

(⁴³) Ustanovení oddílu IV. bod 8 kolektivní smlouvy pro revír ostravsko-karvinský, podle něhož pro provisionistův nárok na deputátní uhlí se vyžaduje aspoň 15letá služební doba v hornictví revíru, je rozuměti tak, že jde o obvod revíru ostravsko-karvinského, jak se jevil v době sjednání této kolektivní smlouvy, a nelze proto do uvedené doby počítati čas, propracovaný na území hornoslezském. (Vhrs 8. V. 1935, č. 23/35.)

(⁴⁴) Do patnáctileté »započitatelné doby« pracovního poměru, jedné z podmínek pro nárok provisionistův na deputátní uhlí podle oddílu IV. bod 8 ostravské kolektivní smlouvy, jest počítati jen pracovní dobu, která nebyla

⁷⁾ Vrchní hornický rozhodčí soud říká správně, že zákon čís. 262/21 Sb. z. a n. neobsahuje výslovného ustanovení, že dovolená patří horníkovi již v tom roce, ve kterém dosáhl požadované délky trvání služebního poměru. Stalo se tak patrně proto, že zákonodárce považoval udělení dovolené v takovémto případě za samozřejmé.

podle bodu IV./7 téže smlouvy přerušena jinak než nemocí, vojenskou službou nebo tříměsíční nezaviněnou nezaměstnaností v hornictví. (Vhrs 8. V. 1935, č. 26/35.)

(⁴⁵) Do »započitatelné doby« pracovního poměru v hornictví, směrodatné podle oddílu IV. bod 8 kolektivní smlouvy pro revír ostravsko-karvinský pro přiznání nároku provisionisty na deputátní uhlí, je započísti i dobu trvalého onemocnění, zaviňující ukončení práce vůbec, nebyl-li pracovní poměr přerušen výpovědí. (Vhrs 11. XII. 1935, č. 97/35.)

(⁴⁶) »Započitatelná« aspoň patnáctiletá pracovní doba v revíru, jako jedna z podmínek pro provisionistův nárok na deputátní uhlí podle kolektivní smlouvy pro revír ostravsko-karvinský, je ta propracovaná pracovní doba, která mimo nemoc, službu vojenskou nebo tříměsíční nezaviněnou nezaměstnanost v hornictví nebyla přerušena. — Provisionování horníka, stavším se třeba i pro nemoc, se pracovní smlouva a započitatelná doba podle oddílu IV. bod 8 odst. 2 ostravské smlouvy ruší, po případě přerušuje. (Vhrs 20. II. 1935, č. 5/35.)

(⁴⁷) Předpis oddílu IV., bod 8 kolektivní smlouvy pro revír ostravsko-karvinský vztahuje se podle svého znění na veškeré dělnictvo na dolech zaměstnané, a nikoli jen na vlastní horníky či havíře. Jest mu proto rozuměti tak, že nárok na deputátní uhlí mají při aspoň 15letém služebním poměru v hornictví jen ti provisionisté, u nichž byla zjištěna neschopnost ku práci jakékoliv, a nikoli jen neschopnost k práci hornické. (Vhrs 11. XII. 1935, č. 96/35.)

(⁴⁸) Pod pojmem »zdejší revír«, v němž bydlení je podle odst. VI.-6 kolektivní smlouvy pro obvod báňských revírních úřadů v Mostě, Teplících a Chomutově ze dne 30. prosince 1929 podmínkou nároku na deputátní uhlí pro provisionisty, jest rozuměti obvod celé severočeské hnědouhelné oblasti, a nikoliv jen úřední obvod jednotlivých báňských úřadů. — Bydlením mimo uvedenou oblast se nároku na deputátní uhlí pozbývá. (Vhrs 26. VI. 1935, č. 29/35.)

(⁴⁹) K vedení samostatné domácnosti, jako předpokladu pro vyšší příděl deputátního uhlí, podle odst. VI.-2 kolektivní smlouvy mostecké, vyžaduje se soužití aspoň dvou osob. (Vhrs 26. VI. 1935, č. 19/35.)

(⁵⁰) Z historického vývoje mzdové úmluvy pro revír mostecký ze dne 30. prosince 1929, t. j. rozdílů textu této úmluvy a úmluvy předchozí ze dne 5. března 1928 a ze znění

nyní platné mzdové úmluvy, rozeznávající mezi svobodnými a ovdovělými dělníky, kteří jsou živiteli rodiny neb mají samostatnou domácnost, a svobodnými či ovdovělými dělníky, kteří mají vlastní byt a sami o sebe pečují, »i když nevedou samostatnou domácnost«, plyne s dostatečnou jasností, že činěn jest úmyslný a vědomý rozdíl mezi samostatným bytem a samostatným o sebe pečováním na jedné a mezi vedením samostatné domácnosti na straně druhé, a že toto vedení samostatné domácnosti klade se na roveň vydržování rodiny.⁸⁾ (Vhrs 6. XI. 1935, č. 61/35 a 64/35.)

⁽⁸¹⁾ Podle oddílu VI., odst. 4. mostecké kolektivní smlouvy mají dělnice hornické nárok na 41 q deputátního uhlí ročně, vydržují-li rodinu anebo mají-li samostatnou domácnost, nárok na 82 q deputátního uhlí ročně pak, jsou-li ovdovělé a mají-li vlastní domácnost a pečují-li o nezletilé děti. V odstavci 6 upravuje táž úmluva nároky provisionistů na deputátní uhlí, vyslovujíc v první větě pravidlo, že provisionovaným horníkům obojího pohlaví, tedy i provisionovaným dělnicím hornickým, přísluší nárok na polovičku uhelného deputátu, náležejícímu horníkům ve službě činné. (Vhrs 11. XII. 1935, č. 93/35.)

⁽⁸²⁾ Provisionovaný horník má podle kolektivní smlouvy pro revír mostecký nárok na deputátní uhlí proti dolu, na němž pracoval, i v tom případě, je-li důl provozován jiným podnikatelem a pod jiným jménem. Stačí, jde-li o obnovení těžby v dřívější dolové míře. (Vhrs 5. VI. 1935, č. 34/35 až 38/35.)

⁽⁸³⁾ Rozřešil-li soud stolice první na základě vlastní znalosti poměrů v revíru otázku, zda je v revíru z v y k l o s t poskytovat pensionovaným zřízencům deputátní uhlí a v jakém množství, nelze vzhledem k tomu, jak je složen, pochybovati o správnosti tohoto jeho zjištění. — Pro nárok na deputátní uhlí pensionovaného zřízence stačí tento důkaz zvyklosti v revíru, zejména, když strana druhá nedokázala, že právě v jejím podniku existovala výjimka z této zvyklosti a že zachováván byl postup, zvyklosti té odporující. (Vhrs 27. III. 1935, č. 15/35.)

⁽⁸⁴⁾ Horník, vystoupivší ze zaměstnání v hornictví a krátce nato žádající o přiřknutí provise, která mu také byla přiznána, nepozbývá nároku na deputátní uhlí, neboť dlužno na

věc hleděti tak, jako by horník vstoupil do provise přímo z pracovního poměru (Vhrs 20. II. 1935, č. 3/35.)

C. Závodní a revírní rady.

⁽⁸⁵⁾ Usnesla-li se závodní rada způsobem, předepsaným v § 13 zákona čís. 144/20 Sb. z. a n., že prohlídku dolu mají konati oba členové bezpečnostní komise společně, a závodní správa zdráhá se tento způsob prohlídky dolu připustiti, jde o spor, jehož rozhodnutí přísluší revírní radě a nikoliv revírnímu báňskému úřadu. — Revírní rada může, ve sporu jí předloženém k rozhodnutí, rozhodnouti teprve po slyšení o b o u stran, závodní rady i závodní správy, a pouhý poukaz, že před platností vládního nařízení čís. 188/34 konána byla prohlídka dolu oběma členy bezpečnostní komise společně, k rozhodnutí pře nestačí, naopak je nutno slyšeti závodní správu, jaký má zájem na tom, aby oba členové bezpečnostní komise odchýlně od dosavadního postupu nevykonávali prohlídku společně. (Vhrs 27. XI. 1935 č. 60/35.)

⁽⁸⁶⁾ Podle ustanovení čl. II. vládního nařízení z 13. července 1934, čís. 182 Sb. z. a n., nesmí s členy a náhradníky členů závodní neb revírní rady býti nakládáno nepříznivěji než s jinými zaměstnanci téže kategorie. — Bylo-li zjištěno, že zaměstnanci téže kategorie, k níž náležel náhradník revírní rady (zřízencecké), obdrželi t. zv. bilanční remuneraci ve výši nejméně 7000 Kč a že dostávali bezplatně elektrický proud, odpovídá přiznání těchto výhod také náhradníku zřízencecké revírní rady předpisu uvedeného vládního nařízení. (Vhrs 11. XII. 1935, č. 76/35.)

⁽⁸⁷⁾ Dřívější pochybnosti, zda propuštění člena závodní nebo revírní rady může se platně státi teprve p o p ř e d c h o z í m s o u h l a s u hornického rozhodčího soudu či zda může nabýti platnosti, dostalo-li se zaměstnavateli dodatečně tohoto souhlasu, odstraněny byly vládním nařízením z 13. července 1934 čís. 182 Sb. z. a n., jež výslovně praví, že ke zrušení služebního poměru ku členům závodní nebo revírní rady a jejich náhradníků třeba jest předchozího souhlasu hornického rozhodčího soudu, nejde-li o důvody propuštění tam vypočtené. (Vhrs 6. XI. 1935, č. 68/35.)

D. Lhůty.

⁽⁸⁸⁾ Jakmile byl mzdový spor jednou projednán ve mzdovém výboru závodní rady, běží k podání žaloby k hornickému rozhodčímu soudu 15denní lhůta ode dne, kdy žalobce zvěděl, že ve mzdovém výboru nedošlo k dohodě. — Předpis § 6 zákona čís. 170/24 Sb. z. a n. nelze obejítí novým projednáním věci ve mzdovém výboru závodní rady. (Vhrs 5. VI. 1935, č. 32/35.)

⁸⁾ Vrchní hornický rozhodčí soud odůvodňuje zde svůj právní názor, že vydržování rodiny, resp. spolužití aspoň dvou osob, je podmínkou vedení »samostatné domácnosti«, historickým vývojem kolektivní smlouvy pro revír mostecký. Z toho vysvitá, že v ostatních revírech této podmínky není, a že tam »samostatnou« domácnost může vésti i jednotlivec, jak judikuje také nejv. správní soud (Bohuslav 8383), a jak již také rozhodoval vrchní hornický rozhodčí soud (Vhrs 86/30 a 33/31).